

Hälso- och sjukvårdsförvaltningen

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2014-01-30

HSN 1309-1074

Handläggare:

Carina Gyllner Bergmark

Hälso- och sjukvårdsnämnden
2014-03-04, P 14

Yttrande över motion 2013:21 av Håkan Jörnehed m.fl. (V) om vård och kvalitativt omhändertagande i det akuta skedet av män som utsatts för sexuella övergrepp och våldtäkt

Ärendebeskrivning

Landstingsstyrelsen har begärt att Hälso- och sjukvårdsnämnden ska yttra sig över motion 2013:21 av Håkan Jörnehed m.fl. (V) om vård och kvalitativt omhändertagande i det akuta skedet av män som utsatts för sexuella övergrepp och våldtäkt.

Beslutsunderlag

Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande, 2014-01-30
Motion 2013:21 av Håkan Jörnehed m.fl. (V) om vård och kvalitativt omhändertagande i det akuta skedet av män som utsatts för sexuella övergrepp och våldtäkt

Ärendets beredning

Ärendet har beretts i Programberedningen för folkhälsa och psykiatri.

Förslag till beslut

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar

att till Landstingsstyrelsen överlämna hälso- och sjukvårdsdirektörens förslag

att omedelbart justera beslutet.

Förvaltningens motivering till förslaget

I motionen föreslår Håkan Jörnehed m.fl. (V) att Stockholms läns landsting inom vårdutbudet ska erbjuda en mottagning med specialistkompetens för att möta våldtagna män. Sedan 2005 finns inom kvinnokliniken på Södersjukhuset en akutmottagning för våldtagna kvinnor (AVK). AVK tar emot cirka 600 kvinnor per år som har varit utsatta för sexuella övergrepp. I förslaget diskuteras möjligheten att integrera en mottagning för män vid AVK.

I Stockholms län anmäldes 39 våldtäkter på män under 2012. Preliminära siffror för 2013 är 54 anmälda våldtäkter. Motsvarande siffror för kvinnor i Stockholms län 2012 var 939 anmälda våldtäkter och preliminärt 898 anmälda våldtäkter 2013.

Den kunskap vi i dag har om mäns utsatthet för sexuellt våld är begränsad. Det finns lite forskning kring behov av stöd – och hjälpverksamhet för manliga våldtäktsoffer jämfört med den forskning som finns kring våldtäktsutsatta kvinnors behov av stöd – och hjälp.

I en sammanställning om forskning av män utsatta för våld i en nära relation (*När män utsätts för våld i en nära relation – hur ser det ut då?*, VKV, Göteborg 2013) refererar man till tre studier där frågan om sexuellt våld har varit inkluderad i undersökningen. Sammanfattningsvis kan man konstatera att mellan 0,2 – 0,5 procent av de tillfrågade männen i de olika studierna uppger att de varit utsatta för sexuella tvångshandlingar/övergrepp.

I en annan svensk undersökning från 2009 tillfrågades 1800 män om de utsatts för sexuella övergrepp. Fyra procent uppgav att de hade varit utsatta för övergrepp men att de flesta övergreppen hade infallit innan det att mannen fyllt 18 år. I mycket få fall hade förövaren varit en kvinna (Nationellt centrum för kvinnofrid, NCK). Män utsatta för sexuella övergrepp blir också ofta utsatta för fysiskt våld och får fysiska skador till följd av övergreppet (a.a.).

Med den begränsade kunskap vi idag har om förekomst av män utsatta för sexuella övergrepp och de behov som de utsatta männen har av stöd och hjälp är det för tidigt att föreslå en mottagning för dessa män. Frågan är väl ställd och området behöver belysas. Problemet finns och mörkertalet är troligtvis stort. Frågan behöver utredas ytterligare och förekomsten av män som idag söker vård för sexuella övergrepp behöver kartläggas.

Catarina Andersson Forsman
Hälso- och sjukvårdsdirektör

Carl Gustaf Elinder
Avdelningschef

Ankom
Stockholms läns landsting
2013-09-17
Dnr. LS 1309-1157

2013:21
Rotel IV

Stockholms läns landsting
2013-09-17

Motion av Håkan Jörnehed (V) om vård och kvalitativt omhändertagande i det akuta skedet av män som utsatts för sexuella övergrepp och våldtäkt

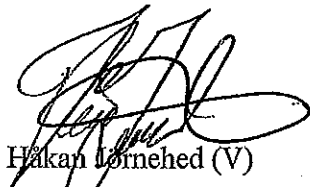
Antalet vuxna män i Sverige som anmäler att de blivit våldtagna ökar. Statistik från Brottsförebyggande rådet visar att 41 män anmälde att de hade blivit våldtagna år 2007 och 133 män 2012. För Stockholms län är motsvarande siffror 15 respektive 39 stycken. Av dessa uppsökte långt ifrån alla vård vilket försvårar möjligheten att systematisera omhändertagandet av de som kommer till vården. Det finns belägg för att en tydlighet i var man kan söka vård ökar vårdkvalitén och rättssäkerheten.

Tyvärr vet vi inte i vilken utsträckning män utsätts för sexuella övergrepp då mörkertalet tros vara stort såväl i vårt län som i övriga landet. Många fler än de som anmäler ett övergrepp vågar berätta om det anonymt på olika nätfora. Fördomar som att män är starka och kan göra motstånd, och att män alltid är villiga till sex, bidrar till att upprätthålla föreställningen att män inte kan bli våldtagna eller utsatta för sexuella övergrepp, vilket leder till ett fortsatt osynliggörande.

Vi menar att vården behöver utveckla mottagandet av sexuellt utsatta män och eventuellt starta en mottagning dit de kan vända sig. En möjlighet kan vara att mottagningen för våldtagna kvinnor, AVK, på Sös tar emot även män i det akuta skeendet.

Vänsterpartiet föreslår landstingsfullmäktige besluta

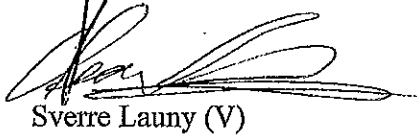
att inom vårdutbudet erbjuda en mottagning med specialistkompetens för att möta våldtagna män

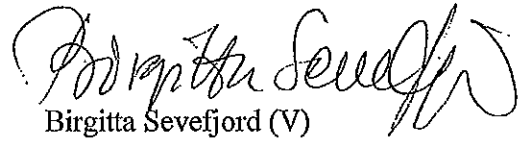
Håkan Lörnehed (V)

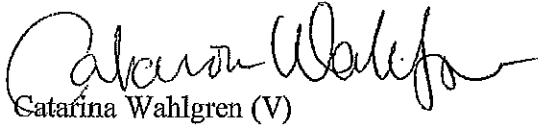
Gunilla Roxby Cromvall (V)

Sverre Launy (V)

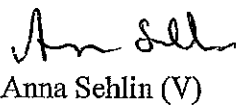
Birgitta Sevefjord (V)

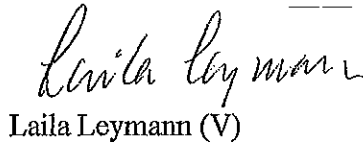
Catarina Wahlgren (V)

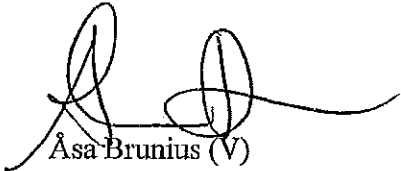
Kerstin Pettersson (V)

Anna Sehlin (V)

Laila Leymann (V)

Åsa Brunius (V)